



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Caput X. De Capitulo, & correctione Fratrum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

CAPUT IX.

De Oratorio, & cultu Divino.

TEXTVS.

Simile de-
cernitur
in Ca-
mand.
Et Car-
thus, con-
stitutio-
nibus.

Oratorium (prout commodius fieri poterit) construatur in medio cellularum, ubi manè per singulos dies ad audienda Missarum solennia convenire debeatis, ubi hoc commodè fieri poterit.

GLOSSA IX.

Legend.
Joan. à
JESU
MARIA
Cap. 21.
& 22.
part. 2.
discipli-
nae mo-
nasticæ.

DUo in hoc capitulo præcipuè commendan-
tur. Primum, ut oratorium sive Monasterij
Ecclesia in medio cellularum construatur. Secun-
dum, ut manè in Oratorio ad audiendam Missam
omnes conveniant. Nec tamen ad id obligat ab-
solutè, sed tantum, ubi hoc commodè observari
potest.

Circa hujus capitis priorem partem reco-
lenda sunt, quæ *suprà* capite 2. anno avimus: nempe,
Monasterij formam ex Regula talem esse de-
bere, qualem ibi descripsimus. Quod ex hoc capite
valè confirmatur: dum in eo præcipitur, ut Ora-
torium in medio cellularum construatur. Quod
signum evidens est, Monasterij domum sive ejus
structuram non esse continuam, sicut modò erigi
com claustris & dormitorio solet: sed potius tunc
ex cellulis divisit & à se invicem separatis consti-
tisse. Et hæc est forma monasterij, quæ à Regula
invenitur. Et ob id in medio earum in hoc capite
Oratorium constitui præcipitur, ut commodius
omnes ad officia divina peragenda convenirent, ut
nunc etiam in Ordine Camandulensium servatur.
Est enim ex Regula nobis eremitica vita, & cellu-
larum solitudo præscripta, ut *dicto* Capite 2. dixi-
mus.

Circa secundam verò hujus capitis partem,
per illa verba, *Missarum solennia*, primum dici po-
test, omnes debere convenire manè ad audiendam
Missam: quia cum omnes laboribus ma-

nium studeant, oportebat, ut primo manè Missam
audirent, ut sic labori jugiter incumbere.
Ex quo elicitur, esse Reg. Præceptum, ut omnes
Missam quotidie audiant. Hic est communis hu-
jus loci sensus.

Secundo, & probabilis dici potest, hunc
locum non intelligi de Missa privata, sed potius de
Missa Conventuali: quod satis expressè illa deno-
tant verba, *Missarum solennia*. Missa enim solennis
illa tantum dicitur, quæ in Conventu ab omnibus
celebratur, ut constat ex Rubricis Missæ solennis.
Et præterea, quia, cum jure casum sit, ut quolibet
die in Ecclesijs Regularibus Missa Conventualis
celebretur, ut ex *Cap. cum creatura, de celebratione*
Missarum patet, videtur prædictum *Cap.* intelligi de-
bere de hac Missa Conventuali. In quo duo itatu-
untur: primum, quòd Missa hæc in quolibet Con-
ventu quoad die celebretur: secundum, quòd ad il-
lam audiendam omnes conveniant, ubi commo-
dè poterit observari. Quæ verba intelligi possunt,
ut omnes convenire teneantur, nisi aliud impedi-
mentum, vel rationalis causa obitet, quamvis
propria & vera expositio sit, ut *suprà* in *Cap. 4. de*
communi Refectorio attigimus: in quo similia
verba afferuntur, nempe hæc verba à Regula ideo
esse adjecta, quia in aliquibus Ecclesijs ita cellule
ab oratorio, vel communi Refectorio distabant,
ut non semper commoditas esse illud ad eundem
verò, qui Missæ solenni intervenire non possunt,
non est dubium, quin ex mente Regulæ Missam
privatam audire teneantur.

Capit.
cum cre-
atura, de
celebratione

Vid. Jo. à
Jesu
Maria
cap. 23.
part. 2.
disciplina
monastica

Que à
Prælato
in capitulo
præ-
stantur

Concil.
Vincen-
Clement.
L. de sta-
tu Mo-
nachorum

Qui
nomin-
juniorum
fuerint
intelligi-
gendum
Qui
nomin-
nove
Ecclesi-
Sapientia

correctio-
ne fratrum
de,
Basilium
brun-
no Reg.
37. & 39
Basilium
Cap. 1. &
2. &
idem
Basilium
suffrag.

11.
51.
Cap. 7.
Regula.
Regula
Societatis
11. 3. 7.
Cap. 11.
num. 15.

CAPUT X.

De Capitulo, & correctione Fratrum.

TEXTVS.

De ha-
bendo ca-
pitulo
qualibet
septima-
na: D.

Hier. in
Regula
Monacha-
rum. Cap.
9. & de
correctio-
ne

Dominicus quoque diebus, vel alijs, ubi opus fuerit, de custodia Ordinis, & de animarum
salute tractetis: ubi etiam excessum & culpam Fratrum (si qua in aliquo deprehensa fue-
rint) Charitate mediâ corrigantur.

GLOSSA X.

Reg. Mo-
nachorum
Cap. 6. &
2. p. statum
Carthus.
Cap. 8.
De chari-
tate &
modo in

In hoc Capite duo præcipuè statuantur: pri-
mum, tempus in quo capitulum Conventuale
celebrari debet: secundum, ea quæ in his capitulis
gerenda sunt. Circa primum constituitur hæc
conclusio: *Capitulum debet fieri singulis Dominicis,
aut alijs diebus.* Circa secundum, Quartum determi-
nantur, Primum, in Capitulo de observantia Or-
tis &

dinis agendum esse. Secundum etiam de animarum
salute. Tertium, de correctione culpæ. Et deni-
que Quartum de modo correctionis (scilicet, ut de
charitative fiat) tractat. Quæ omnia nos ad tria
dubia reducemus. In primo & secundo, de Capitulo
Conventuali, & de ejus actibus, nempe, quo-
modo in eo fieri debeant proclamationes sive ac-
cusationes, in Tertio verò specialius, qua ratione
in correctione culpæ se gerere debeant Præla-
ti, exponemus.

DU-
num. 15.

D V B I V M I.

De his, quæ tam secundum jus, quam secundum nostram Regulam in Capitulo Conventuali fieri debent.

IN primis singulis Dominicis, vel alijs diebus celebrandum Capitulum à Regula decernitur: cuius verba duplicem sensum possant habere. Primus est, ut Dominicis diebus, & si his aliquod impedimentum se obrulerit, alijs septimanae diebus Capitulum fiat. Secundus sensus est, quòd non solum Dominicis diebus, sed etiam alijs, quando opus fuerit, vel necessitate postulaverit, de animarum salute & correctione culparum agatur. Et verè hæc expositio Regulae menti magis videtur congruere: nam illa verba, *Ubi opus fuerit*, non significant impedimentum, ut prima expositio fatebatur, sed potius emergentem aliquam necessitatem significant, in qua, etiam si Dominica die præcedenti Capitulum fuerit celebratum, denuo, postulante id necessitate peragi possit. Ex quo fit, secundum Regulam mentem, Dominicis diebus Capitulum omitti non posse: quamvis priori expositioni maxime faveat communis Ordinis consensus: imò & Constitutio nostra, in qua cavetur, ut diebus Venetis, vel Dominicis in qualibet septimana Capitulum in Conventu fiat. Hic tamen illud obiter dignum animadversione occurrit, quòd, quando in Regula agitur de refectorio, aut de eo quòd omnes in Oratorio convenient, semper illa verba adijciuntur, *Ubi commode poterit observari*. Hæc verò hæc verba omnino omittuntur, quasi veli Regula, ut nemo à culparum Capitulo quavis causa aut incommoditate excusetur.

Suppositis his, explicanda restant ea, quæ in Capitulo tam ex parte prælati, quam subditorum, gerenda sunt. Antè omnia igitur Prælati (ut initium sumam à juris & conciliorum decretis) præcipere tenentur, ut Regula vel saltem aliqua ejus pars in Capitulo legatur, & deinde eam vulgare omnibus exponere. Ita sancitum est in Concilio Viennensi sub Clemente V. celebrato, & refertur in Clementina prima, de statu Monachorum §. Regula: docet Sylvest. verb. (Religio) 7. num. 15. quamvis glossa in dicta Clementina verbo (juniores) doceat, quòd si non sint in Conventu juniores, Prælati ad id non obligantur. Nam dicta Clementina Regulam legi præcipit propter juniores. Mihi verò glossa expositio non probatur: nam juniorum nomine non tam intelligitur ibi Concilium adolefcentes, vel noviter ad Religionem conversos, quam omnes illos, qui in conversatione sua, etiam si senes & antiqui in Ordine sint, juniorum mores imitantur. Nam sicut seniorum nomine non tam annorum numerus, & ætas longæva, quam judicij maturitas, & senilis prudentia significari solet, ut patet ex illo Eccles. 2. *Canities hominum prudentia est*, & Sap. 4. *Senectus venerabilis est*. Eccles. 2. *non duciturna, atque annorum numero computata, canis autem sunt sensus hominis, & ætas senectutis via immaculata*, ut notant etiam Orig. in Genes. hom. 3. & in lib. Jesu Navè hom. 16. Hier. in Esai. Cap. 3. Chrylost. in Epist. Paul. ad Heb. hom. 7. &

denique D. Aug. in Gen. Cap. 18. qui omnes nomine seniorum non annorum senectutem, sed cordis maturitatem, & prudentiam intelligi volunt: ita è contrario, juniorum appellatione, non tam a tate juvenes, & Religione moderni, quam omnes illi etiam senes & in Ordine antiqui, qui juniorum vitam imitantur, in dicta Clementina intelligi debent. Et cum hi raro ab aliqua Communitate soleant deficere, saltem propter hoc Prælati, vulgare Regulam declarare tenebitur.

Secundò Prælati in Conventuali Capitulo, antequam ad alia procedat, sermone aliquo opportuno subditorum mentes ad Regulam, quam professi sunt, observantiam, vel ad aliarum virtutum functionem hortari debet. Nam cum sit custos legum, maxime earum custodiam verbo & opere Monachis debet persuadere. Ac deinde, cum pastor sit, assiduis clamoribus à canis ovium lupos arceere debet. Unde per Esaiam 58. Dominus Prælatos alloquens, præcipit: *clama ne cesses*: & Paul. ad Timotheum 3. *Ubi potens sit exhortari in doctrina sana*. Ex quo Divus Thomas 2. 2. q. 42. articulo septimo omnem prælati curam, & obligationem ad duo capita reduxit: alterum, quòd subditos sua doctrina in spiritualibus pascat: alterum, quòd eos etiam pascat in temporalibus. Nullus ergo commodior locus est ad distribuendum hunc Doctrinæ partem, quam capitulum disciplinae. Quare hic Prælati ante omnia ad ejus consequentiam subditos monere debet. Et hæc sunt verba præambula, & inchoationes Capituli.

Quod autem in Capitulo præcipue secundum Regulam geri debet, ad tria tantum capita reducitur: primum, ut de custodia Ordinis: secundum, ut de animarum salute: tertium, ut de Fratrum culpis agatur.

Quoad primum, illud se offeri statim prænotandum, Capituli Conventualis finem esse, de Ordinis custodia tractare: secundario verò, & minus principaliter de alijs rebus. Ordinis verò custodia nihil aliud sonat, quam observantiam, & disciplinam regularem retinere. Quare de hac in Capitulo potissimum agendum est: primum, ut Prælati in sermonibus suis ad ejus amorem subditos alliciat, & moveat: ac deinde tam Prælati, quam subditi vicissim advertant, atque conferant, quid expediens aut utilius sit ad exactiorem tam Regulae quam Constitutionum observantiam: ac præterea, qua ratione occurrendum sit, ne abusus aliqui in monasterio inducantur, vel quomodo inducti, ne ulterius serpunt tollendi, ac radicibus extirpandi sint. Hic est præcipuus hujus Capituli scopus; & ob id in Religionibus ejus frequentia tanto opere commendatur.

Secundum est, ut de animarum salute agatur: quod consequens est ad primum; nam in custodia Ordinis animarum salus sita est. In specie verò hæc verba aliquid amplius, quam præterita, indicant: nempe, quòd Prælati unicuique, qualiter in via DEI progredi debeat, secundum diversum uniuscujusque statum, munus, vel profectum, in communi aut in particulari, si opus fuerit, declaret, & doceat.

Tertio Capitulum Conventuale ordinatur culpa ad correctionem culparum, nempe, ut ibi Fratrum suas culpas spontaneè confiteantur, vel de eis accedendo patienter & accusationem, & correctionem ferant. Unde culpa in Capitulo duplici modo peragitur: prima, dum ipsi Religiosi genitè

Alteri, quod Prælati præstant.

Esai. 58. 1. ad Tim. 3. mot. 3.

Omnis prælati cura ad capitulo duo à S. Thoma reducitur.

De tribus præsertim in Capitulo agendum, & quænam ex his per Ordinis custodiam intelligatur?

Quid per animarum salutem?

Vid. Jos. à Jesu Maria cap. 23. part. 2. disciplina monastica

Quæ à Prælato in capitulo præstanda?

Concil. Viennens. Clement. 1. de statu Monachorum.

Qui nomine juniorum sint intelligendi? Qui nomine seniorum? Eccles. 2. Sapient. 4.

LESU

Spirit.

II

III

IV

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

XII

sej, eos coram omnibus humili et accusant: secundum, cum a zela ore, vel syndico, vel alio de Capituli gremio denuntiantur. Quoad primum, obsequandum est, hunc laudabilem seipsum coram alijs Fratibus accusandi morem antiquum fuisse in Religionibus. D. Basilii sermone 4. *exercitationis in sine*, Siquid (ait) factum est præter id quod decet, siue sit cogitatio interdicta, aut sermo extra officium, aut ad orationem segnities, aut Psalmodia negligentia aut communis vitæ desiderium; ne occultet peccatum, sed Communitati confiteatur, ut per communem orationem curetur vitium ejus.

Et in *Reg. sust. interrogazione 37*. Ceterum completa die (inquit) fiat publicatio omnissorum, siue peccatum voluntarium, siue involuntarium, siue etiam latent factum est, aut in verbis, aut in factis, aut circa ipsum cor, ita, ut de his omnibus DEUM per preces placemus. Hæc Basilii. Ubi etiam, quorundam has sui accusationes coram omnibus fieri, monet: quod & hodie ad unguem in nostra Religione servatur, dum qualibet nocte Religiosi post cenam, aut collationem coram omnibus genuflexi, spontaneè culpas leves revelant. Quod verò Basilii docet, etiam cordis cogitationes publicandas, consilium potius, quam mandatum videtur.

Cautius tamen Divus Benedictus, culpas publicè confitendas esse *Cap. 46*, declaravit, dicens: Si quis in labore quovis, in coquina, in cellario, in ministerio, in pistrino, in orto, in arte aliqua dum laborat, vel in quocumque loco aliquid deliquerit, aut fregerit quidquam aut perdidit, vel aliquid aliud excesserit, & non veniens continuo ante Abbatem vel Congregationem ipse ultro satisfecerit, & prodiderit delictum suum: dum per alium cognitum fuerit, majori subjaceat emendationi. Si animæ verò peccati causa latens fuerit, tantum Abbatem, aut spiritualibus senioribus patefaciat, Hæc tunc Benedictus.

Divus quoque Hieronymus *Regu. Monachorum Cap. 9*. Non pudeat (inquit) singulis hebdomadibus sexta, quo die Saluator opprobria pro homine ab homine pertulit, unamquamque sororum suam vitam coram omni cætu sororum discutere, & de commissis contra præcepta, & Regulam se proprio ore criminari, ac disciplinam subire, quatenus stimulara mens stimulo accusationis ac verborum, caveat accusanda ac pudenda committere. Nec tamen propter hoc, occulta cogitamina cordium prodantur neque occulta peccata, quæ solis debent sacerdotibus confiteri: sed solum, quæ præceptis obviant publicis, & sororibus exempla peccandi præbent. Si verò vel timore, vel verecundia seipsam accusare neglexerit, licet unicusque propalare tale crimen alterius, ut nullatenus radices inobedientia & superbia in sancto hoculo vestro attipiant, non evellendas de facili.

Cassian. denique *lib. 4. instit. Cap. 16*, de Monachis Aegypti sic scribit: Si quis igitur gillonem fidelem casu aliquo fregerit, non aliter negligentiam suam, quam publicè diluat poenitentia: cunctisque in synaxi fratibus congregatis, tam diu prostratus in terra veniam postulabit, donec orationum consummetur solemnitas, impetraturus eam, cum iussus fuerit Abbatis iudicio de solo surgere. Eodem modo satisfacias, quisquis ad opus aliquod accesserit, vel ad congregationem solitam, tardius occurrerit, aut si decantans psalmum vel modicum tibi ubi verit: similiter si superbe, si durius si

consummatus responderit: si negligentius indicta obsequia complerit, si leviter murmuraverit: si lectio nem operi vel obedientia præferens, officii statuta seignius fuerit exequutus, si dimissa Synaxi, non concitus ad cellam recurrere se sinaverit: si cum aliquo vel ad modicum subsisterit, vel si ad punctum temporis usquam secesserit: si alterius tenuerit manum: si cum illo, qui cellula sua cohabitator non est, confabulari quantumcumque presumpserit: si parentum quempiam, vel amicorum secularium videre tentaverit, vel colloquutus cum sine suo fuerit seniori: si Epistolam cuiusvisque suscipere, si scribere sine Abbate suo tentaverit. Quæ omnia Cassianus non aliter, quam per publicam confessionem, & poenitentiam dilui acque emendari apud Aegyptios, asseverat.

Ex quibus Patrum testimonijs duo licet colligere. Primum, leges, quæ de culpis propalandis ab eis latae sunt, non extendi ad interiores culpas: quod ex Divo Benedicto & Hieronymo caute pernotatum accepimus, si tamen non negari, quod minus, si DEI spiritu & nimio fervore aliquis agatur, ei non liceat, imò laudabile sit, peccata etiam omnino occulta, & secreta ad suam confusionem, & eorum satisfactionem publicè detegere.

Secundò licet inferre, non solum quempiam non teneri, peccata omnino occulta & interiora, verum nec secreta exteriora, si gravia sint, manifestare: cum nullus teneatur seipsum prodere, & infamare. Et patet ex supradictis Patribus, qui omnes in rebus levioribus exempla ponunt. Si verò peccata publica sint, (etiam si gravia,) non est dubium, quin possint, & debeant in Capitulo publicari. Et ratio est, quia per hanc confessionem reus nullum incurrit suæ famæ detrimentum, cum jam illius peccatum publicum sit, & omnibus, vel majori Capituli parti notum.

Tertiò inferitur, quòd peccata ea, quæ levia sunt, & quæ notabilem famæ jacturam non præferunt, licet alijs leviter fama lædatur, teneri quis (non sub aliqua culpa, sed ut Constitutionibus nostris obediatur) in Capitulo publicè de se confiteri, qualia sunt ea peccata, quæ supra à prædictis Patribus referuntur: quæ ex natura sua levisima sunt, & in Religione, quantumvis perfecta, quotidiana. Ob quorum confessionem, non solum quis famam non amittit, sed sæpius eam auget: quia nullus tam perfectus ac sanctus reperitur, qui in his exterioribus culpis, vel in interioribus alijs septies non cadat.

Tum etiam, quia nullus sanæ mentis erit, qui non iudicet, majoris perfectionis ac virtutis esse publicè ea, quæ secreta sunt, de seipso confiteri, quam fuerit vitij, ea commisisse. Imò quamvis quis sibi persuadeat, se incursum aliquam suæ famæ levem maculam aut jacturam, non excusabitur adhuc: tum, quia sæpe homines proprio excellentiæ amore infamiam ubi non est suspicantes, falluntur: tum etiam, quia Religiosi, ratione sui status perfectioris, tenentur leve hoc detrimentum ob majorem suum profectum, libenter, vel saltem æquo animo pati. De quibus verò culpis ab alijs hæc accusatio fieri debeat, vel quo modo,

& quibus circumstantijs, congruum erit, ut explicemus.

D V B I V M II.

De quibus culpis in Capitulo Conventuali fieri debeant accusationes ?

Consulend. nost. An. rogus in Annotat. in hoc Reg. Cap. n. 381. DICTUM est in calce præcedentis dubij, de quibus culpis possit, & teneatur quis seipsum in Capitulo accusare nunc aperiendum est, à quibus, & de quibus possit etiam fieri hæc in Capitulo denuntiatio. Et ante omnia præmittendum est ex Divo Thoma 2. 2. q. 33. arti. 7. ad 4. & in 4. distincti. 19. q. 2. arti. 3. quæsiuncula 1. ad tertiam, quòd in Capitulis Religiosorum, accusationes licite fiunt, absque hoc, quòd præcedat ulla correctio si aterna, de aliquibus culpis levibus, quæ famam non derogant. Unde sunt quasi quædam commemoraciones potius obliuiscuntur culparum, quàm accusationes, vel denunciations in rigore. Quare in his non est timendum de defectu correctionis fraternæ, ut etiam id præxi & ceterorum Ordinum usus habet.

Secundò præmittendum est, Capitulum esse in Religione quasi quoddam iudiciale forum (ut latius sequenti dubio declarabimus) in quo Prælati veluti iudex præsidet, & ad ipsum pro tribunali sedentem quilibet Religiosus potest contra alium accusationem deferre, secundum uniuscujusque Religionis propria statuta. In his verò accusationibus scopus est, vel perfectior Monasterij observantia, vel delinquentium correctio, vel major profectus & emendatio. Quilibet igitur Religiosus, ex vi suæ Regulæ vel Constitutionum, jus habet contra aliorum defectus in Capitulo proclamandi, non aliter, ac quilibet de populo apud iudicem sæcularem delinquentes denunciandi.

Præcipuè tamen in Religionibus constitui solet Zelator sive Syndicus, qui similis est fiscali forensi. Hujus munus est, Ordinibus observantiam zelare, ac in hac parte Prælati curam, & vigilias adjuvare. Hi sunt in Religionibus veluti Censores constituti, ut mores, & vitam aliorum potent, & Prælati prænotata deferant. Hujus muneris gratia in Republica Romana Censores creabantur, ut ait Cicero de legibus lib. 3. & Fenestella de Magistratibus capite 17. præcipuè tamen Valerius Maximus lib. 2. de Censoribus. Cùm enim Prælati ubique adesse non possint, ut aliorum defectus noceat aut emendet: rueret profectò Regularis disciplina, aut maxima ex parte periret, si non esset in Religionibus, qui vice ipsius, monachorum conversationem exploraret. Nec putet aliquis, hoc novum in Religionibus figmentum esse; qui enim Divum Hieronymum in Epistola ad Eustochium de virginitate perlegerit, ibi de zelatoris munere ita scriptum invenit: Et quia nocte, extra orationes publicas in suo cubili unusquisque vigilat: circumiens cellulas singulorum, & aure apposita, quid faciant diligenter explorant. Et divus Benedictus in sua Regula, Cap. 46. hoc potissimum confirmat, dum ait: Ante omnia autem deputentur unus aut duo seniores, qui circumstant monasterium hostiæ, quibus vacent fratres lectioni, & videant, ne forte inveniant frater accidiosus, qui vacet otio aut fabulis. Ex quibus evidenter fit, olim inter monachos hæc alios zelandi curam fuisse observatam.

Cicero. Fenestella Valerius Maximus

Videndum restat, de quibus tam zelator quàm ceteri Religiosi possint, & teneantur alios accusare. Cujus resolutio ex varijs pendet circumstantijs: breviter tamen ab hac difficultate nos expediemus, quia de ea in Tractatu de visitandi modo latius dicemus.

Prima propositio. Zelator majori vinculo & obligatione astringitur, quàm alij, in Capitulo Fratrum culpas denunciare. Patet: quia non solum tenetur ratione charitatis, sive quovis alio titulo, quo ceteri de Communitate obligantur: sed etiam ratione officij, ad quod de justitia adimplendum, Fratrum & exercendum tenetur. Quare zelator, quia saltem aliquam cura non explorat aliorum culpas, vel ad minus eas, quas vidit, non advertit, à veniali culpa (& fortè non parum gravi) excusari non potest, licet ratione officij zelatoris non teneatur, sicut Prælati tenetur, è cella exire, circumque claudra, aut aliàs studiosè explorare: sed tantum simpliciter ea, quæ coram se contigerint, Prælati in Capitulo vel Refectorio denunciare, quia ita est consuetudine receptum. Dixi, ad culpam tamen venialem teneri: Et hoc quidem, nisi aliàs aliqua gravis relaxatio in monasterio serperet, quæ Prælatum lateret: teneatur enim tunc ratione boni communis zelator sub mortali manifestare.

Secunda Propositio. Alij etiam Religiosi præter zelatorem, aliquando tenentur in capitulo culpas aliorum advertere. Primum patet ex Divo Bernardo in sermone de Nativitate Joann. Baptistæ. Nemo inquit fratris, vitia palpet, peccata disimulat: nemo dicat, Nunquid custos Fratris mei ego sum? Nemo, quod in se est, æquanimiter serat, cùm viderit Ordinem depravare, minus disciplinam. Est enim consuetudo, silere, cùm arguere possis. Et simus, quia similis poena sit facientibus, & consentientibus. Bernardo subicitur Chrysostomus in oratione prima contra Judæos, loquens contra eos, qui peccatores non corrigunt, Ne inquit mihi dixeris, quid mihi cum illo commercij est? alienus est, ignotus est, dummodo sit fidelis, dummodo eadem jungatur Ecclesiæ. Proinde quemadmodum non tantum ipsi sures dant poenas, sed etiam illi, qui non veterunt: ita non solum qui impiè agunt, verum etiam illi, qui cùm possint ab impietate revocare, tamen ob pigritiam vel timiditatem id facere nolunt, simili cum illis poena pleciuntur. Sic in nostro proposito dicendum erit, ad omnes pertinere, etiam leves culpas corrigere, cùm ex illarum frequentia Regularis disciplina minus coeperit.

Dixi in hac propositione, Religiosos aliquando teneri ad hæc denunciationem: quia non semper, nec sub veniali culpa tenentur. Propter quod advertere oportet, triplex esse horum levium peccatorum genus.

Primum, cùm levia peccata totam Communitatem, vel majorem ejus partem inficiunt, & ex eis dimanant transgressiones aliquæ, aut relaxationes alicujus Regulæ, aut statuti, aut consuetudinis Religionis, quæ quamvis respectu particularium levia peccata sicut, respectu tamen Communitatis & boni Ordinis communis, ut gravia judicanda sunt. Et de his tenetur quis in Capitulo, vel in visitationibus alios sive reos denunciare, aut accusare, non solum sub veniali, sed etiam sub mortali culpa. Quia tenetur quilibet de Communitate, bono ejus communi prospicere: maxime, cùm sine detrimento Tertij id fieri potest. Et hæc dicitur culpa, sive peccatum Communitatis.

Zelator tenetur sub reatu culpe venialis Fratrum culpas in Capitulo denunciare.

Et aliquando sub lethali, & quando?

Ad quid tenentur alij patres?

Doctrina S. Bernardi impenitentibus animadvertenda

Item S. Jo. Chrysolomi

Triplex levium peccatorum genus.

De hoc culparum genere tenetur quis reos denunciare, sub mortali peccato.

LESU Spirit. II

De hoc genere totam sub veniali.

Secundum genus offensa est, quod ab aliquo pœnitenti tanquam committitur. Et has offensas si publice sint, etiam tenentur alij Religiosi tuba enati in capitulo pro palare; ne ex harum diffinitione dæmonum aliquid Communitati accrescat. Si verò hæc culpæ secretae sint, non tenentur quis publice eas in Capitulo denunciare. Constat idem ex praxi Religionis, tum etiam, quia hæc offensa in dæmonum Communitatis ullo modo non veniunt: ac denique, quia nemo veniales culpas aliorum, absolute loquendo, tenetur corrigere. Et (ut uno verbo concludam) quoties culpæ leves sunt occasiones proximæ relaxationis proprii instituti, vel aliis publicè committuntur, quis eas denunciare tenetur: quia per has duas vias semper Communitati consulitur. De alijs non est multum e tractandum. Loquimur hic de levibus offensionibus, ut sapienter pernotavi.

In duobus casibus culpæ leves necessaria denotantur.

D V B I V M III.

Qualiter se debeat habere Prælati in correctione culparum.

Gelasius Papa. Nullam. 18. Joan. à Jesu Maria loc. sup. cit. Cap. 2. 4. & Francisc. à S. Etia Comentar. in hoc Reg. Cap. qui copiosissime differt de hac correctione ejusque conditione & præclaris effectibus. Triplex competit Religionem Prælati jurisdictionis sive potestas, & quænam illar.

UT clarius in hoc dubio procedamus, præmittendum est ex Gelasio Papa in Epistola ad Opilionem, & refertur in Cap. Nollam, 18. quest. 2. omnem monasterij potestatem apud Prælatum residere, non solum in his, quæ monasterij commodum & temporale regimen spectant; sed in illis etiam, quæ ad spirituale incrementum & jurisdictionem reducuntur. Nam cum Religio, quædam schola ad discendum perfectionem, medio Superiorum magisterio & doctrina; omnino fuit necessarium, ut apud Religionis Prælatos hujusmodi jurisdictionis reperiretur, quæ & suorum subditorum conscientijs possent consulere, verbum DEI proponere, confessiones audire, sacramenta ministrare, & tandem reliqua media ad propostam sibi perfectionem conducenda ex officio applicare: quibus etiam judiciaria potestas annexa est, ut asserit Divus Thom. quodlib. 1. art. 16. dum ait: Prælati in capitulo præsi, ut judex Ecclesiasticus, aut secularis in judiciali foro.

Ex his constat, Triplicem jurisdictionem Religionum Prælati competere: aliam economicam circa res Monasterij temporales; aliam merè spirituales circa res interiores; & quæ ad profectum spirituales conducant: tertiam verò huic annexam, quæ ad finem spirituales ordinatur, quæ judicialis potestas dici potest: juxta quam triplicem jurisdictionem, Prælati Monasterium regit, & subditos ad suæ professionis scopum conator dirigere. Et quia Prælati ea, quæ gravia sunt, secundum nostri Ordinis Constitutiones, prout habetur in Cap. de officio Prioris localis, & in cap. de Capitulo Conventuali, (quod etiam ferè in omnibus religionibus observatur, ut diximus supra Cap. 2.) de consensu capituli expedire debet: fit, ut proprius locus, temporalis exercenda jurisdictionis in rebus gravioribus, sit Capitulum Conventuale; ubi etiam spiritualia tractantur, & correctiones subditorum sunt, ac proinde triplex illa jurisdictione in Capitulo potissimum exercetur.

De hac triplici functione, qua Prælati in Conventuali Capitulo uti debet, specialitè dis-

ramus. Et quod ad primam atinet, certum est ex dictis, aliquando conferendum esse de rebus temporalibus, & de earum augmento, aut diminutione; & si aliquid aliud Hegoriorum temporale alicujus ponderis circa bona Monasterij se obulerit. At temporalia hæc perfunctoriè, & quasi per transennam peragenda sunt, cum Capituli destinatio, & præcipuus scopus sit, de observantia Ordinis, & animarum salute tractare. Quæ ad secundam verò, nempe quæ ad spirituales profectum conducunt, à nobis duobus dubijs præcedentibus quoquo modo dicta sunt.

De Tertia verò, quæ de culparum correctione & animadversione est, & suo modo ad spirituales jurisdictionem etiam redit, in præsentem est à nobis discutiendum. Circa quod, duo sunt differenda. Primum, de obligatione, qua tenetur Prælati subditorum culpas corrigere. Secundum, de modo, quo eas corrigere ac emendare valeant.

Quoad primum, nullus est qui dubitet, quam terribile judicium Prælati imminet, si hoc negligenter omiserint. Nos tamen in medium testimonium aliquis proferemus, quia infinitum esse, omnia recensere. Et in primis hoc Prælatorum importunum silentium, cum sibi corrigendi, vel docendi subditos onus incumbit, quantum eis periculi ac detrimen- afferat, per Prophetam Ezechielem Cap. 3. Dominus docuit dicens: Si dicente me ad impium. Morte morieris non enunciaris ei, neque loquutus fueris, ut avertatur à via sua impia, & vivat; ipse impius in iniquitate sua morietur, sanguinem autem ejus de manu tua requiram. Facit & illud Pauli ad Corint. 3. V. a mibi, si non evangelizavero. Et Esaiæ 56. Speculatoris ejus cæci omnes respiciunt, universi canes muti, non valentes latrare, videntes vana, dormientes & amantes somnia. Et in eodem Cap. V. a mibi, quia tacui. Innumera sunt alia scripturæ loca, quæ consultiè ob evitarem referre omittimus.

Ad Patres verò accedamus, & primo loco prodeat Basilii interrogat. 25. in Regul. sibi: cuius titulus, & inscriptio est, Quod horrendum imminet judicium Prælati peccantes non coarguenti? Respondet, Qui commissam communem curam sibi habet, sic afficiatur, vel ut rationem reddere debet de singulari, illudque certo sciat, si frater quisquam in peccatum aliquod ceciderit, quem prius ipse de judicio DEI non pramonuerit, vel si jam lapsus in eo persistit, nec docuerit rationem, qua sanari possit; sanguis ipsius è manibus ejus requiratur. Maxime si non propter ignorantiam, sed propter adulationem neglexerit. Et infra: Qui verò sic non se debet, nempe sincerè veritatem annu- ciando, dux est cæcus, & seipsum precipitans, & sequentes simul inducens. Et infra addit: Nullus Pater negligit filium suum in foras cadere, aut illapsam in ruina dimitte. Quanto autem magis horrendum est, animam in profundum malorum incidentem, in interitum dimitte. Hæc Basilii.

Divus Benedictus in Regu. Cap. 22. Memor sit (inquit) Abbas, quia Doctrina sua, vel discipulorum obedientia, utrarumque rerum in tremendo judicio DEI facienda erit discussio. Sciatque Abbas culpa Pastoris incumbere, quicquid in ovis Paterfamilias minus utilitatis potuerit invenire. Tantum iterum liber erit, si inquit vel inobedienti exigi Pastoris fuerit omnis diligentia tributa, & moribus earum actibus universa fuerit cura exhibitæ. Pastor earum in judicio Domini absolutus dicat cum Propheta Domino, Justitiam tuam non abscondi in corde meo, veritatem tuam, &

Quam terribile Prælati judicium imminet, si negligenter omiserint. Nos tamen in medium testimonium aliquis proferemus, quia infinitum esse, omnia recensere. Et in primis hoc Prælatorum importunum silentium, cum sibi corrigendi, vel docendi subditos onus incumbit, quantum eis periculi ac detrimen- afferat, per Prophetam Ezechielem Cap. 3. Dominus docuit dicens: Si dicente me ad impium. Morte morieris non enunciaris ei, neque loquutus fueris, ut avertatur à via sua impia, & vivat; ipse impius in iniquitate sua morietur, sanguinem autem ejus de manu tua requiram. Facit & illud Pauli ad Corint. 3. V. a mibi, si non evangelizavero. Et Esaiæ 56. Speculatoris ejus cæci omnes respiciunt, universi canes muti, non valentes latrare, videntes vana, dormientes & amantes somnia. Et in eodem Cap. V. a mibi, quia tacui. Innumera sunt alia scripturæ loca, quæ consultiè ob evitarem referre omittimus.

salutare tuam dixi &c. Et infra: Neque dissimulet peccata delinquentium, sed mox, ut ceperint oriri, radicitus ea, ut praevalerit ampuer, memor periculi Heli sacerdoti de Sylo: Et paucis interjectis: Ante omnia (ait) ne dissimulans, aut parvi pendens salutem animarum sibi commissarum; plus gerat sollicitudinem de rebus transitorijs, atque terrenis, & caducis: sed semper cogitet, quia animus suscipit regendas, de quibus rationem redditurus est: sicutque, quia qui suscipit animas regendas, prepares se ad reddendam rationem: & ideo timens semper futuram disquisitionem Pastoris de creditu sibi oribus, cum de alienis ratiocinatus cavet, redditur de suis sollicitus. Hæc Benedictus.

Frequens est apud Gregor. in Pastoralibus de hoc iudicio Dei Prælati ob correctionem omisam imminenti, Doctrina, præcipue parte 2. Cap. 4. Sape namque (ait) Rectores improvidi humanam amittere gratiam formidantes, loqui libere recta pertimescunt, & iuxta veritatis vocem nequaquam jam gregis custodia, Pastorum studio, sed mercenario rum vita deserunt, quia veniente lupo fugiunt, dum se sub silentio abscondunt: tunc namque Propheta eos increpat, dicens: Canes muti, non valentes latrare. Hinc rursum queritur dicens Ezechiel. 13. Non ascenditis ex adverso, neque apposuitis murum pro domo Israel, ut stareti in prælio in domo Domini. Ex adverso quippe, ascendere est, pro defensione gregis voce libera huius mundi potestatis contrariis: & in die Domini in prælio stare, est, pravus decertantibus ex justitia amore resistere. Pastori enim recta timuisse dicere, quid aliud est, quam tacendo terga præbuisse. Hæc & alia ibi latè Gregorius.

Cui luculenter subscribit Divus Prosper. lib. 1. de vita contemplativa cap. 20. Ille autem (Inquit) cui dispensatio verbi commissæ est, etiamsi sanctè vivat, & tamen perditè viventes arguere aut erubescat, aut metuat, cum omnibus, qui eo tacente perierunt, perijit: & quid ei proderit non puniri suo, qui alieno puniendus est peccato? Mentior, si non hoc Dominus per Ezechielem Prophetam sub cuiusdam terroris denotatione loquutus est, dicens ad eum: Speculatorem dedi te domui Israel, & audies de ore meo verbum, & annuntiabis eis ex me: si dicente me ad impium: morte morieris, non annuntia veris ei, neque locutus fueris, ut avertatur à via sua impia, & vivat: ipsi impius in iniquitate sua morietur, sanguinem autem eius de manu tua requiram. Quid potuit expressius, & apertius dicit? Hoc est enim dicere: Si impio peccata sua non enuntiaveris, si eum non argueris, ut ab impietate sua convettatur & vivat: & te, qui non increpasti, & ipsum, qui te tacente peccavit, flammis perennibus perdam. Quis rogo tam faxet pectoris, quis tam ferreus erit, quem sententia ista non terreat? Quis tam alienus à fide, qui sententia ista non credat? Hactenus beatus Prosper.

De quo etiam argumento multa utiliter scripserunt Ildorus lib. 3. de summo bono cap. 44. & sequent. Augustinus lib. 10. Homiliarum, homilia 7. Expositores in Ezechiel, præcipue verò Divus Gregorius homilia 11. in eundem, & Hieronymus in Cap. 3. super ea verba, si dicente me ad impium &c. Qui omnes maguum esse Prælatorum crimen censent, cum ob rerum temporalium timorem, pigritiam, adulationem, gratiam, vel metum, subditorum peccata non redarguant.

Ultimò tandem accedant nobilita Umberti viri piissimi ac docti verba: qui in Regulam Divi Augustini Cap. 164. ubi enumerat causas, ob quas à correctionibus Prælati frequenter deli-

stant, ita scribit: Contingit interdum, ut Prælati transgressiones aliquas non corrigant, aut ex pusillanimitate cordis, aut ex humilitate superstitiosa, aut diffidentia proficiendi, aut ex ignorantia, quod Fratrum culpas ignorant, sed nec curam ad eas cognoscendas adhibeant: aut rursus propter pacem propriam, quam turbare nolunt: aut propter verecundiam: conscientia enim eos accusante, alios corrigere non audent: aut propter timorem odij, verentes, ne in subditorum indignationem incurrant: aut propter Prælationis amorem & desiderium, quam amittere formidant, subditos contra se correctionibus huiusmodi provocantes: aut ob defectum zelus, aut denique ex negligentia, qua in Prælationis statu maxime damnanda est. Hæc sunt Umberti: quas omnes causas ad duas redaxit Ildorus ut supra, nempe, vel quia Prælati amore rerum secularium implicantur: vel quia aliquo facinoris onere confunduntur. Augustinus verò dista Homilia 7. ad timorem vel bi asperi reduxit: quia dum Prælati timent detractiones, irrisiones, & opprobria hominum superborum, non audent eis necessaria medicamina adhibere. Attendant ergo Prælati: etsi quando ab opportuna correctione cessaverint, videant, quo fine vel ratione ducantur: & hanc diligenter examinent, ne eis ob aliorum crimina in profundum demergi contingat.

Quoad Secundum verò, quem scilicet modum in correctione faciendi debeant obervare prælati, manifestè id Regula docet, dum ait: Ubi excessus & culpa fratrum, si qui in aliquo deprehensi fuerint, charitate media corrigantur. Si enim Prælati erga subditos paternæ charitatis & dilectio deficiat, correctio nihil proderit. Et si correctio ultra modum se extendat, vulnera exasperabit, & cicatrici non medebitur. Si nimis rigidus & iustus injuriosus erit. Nam in hac re summum jus summa injuria solet esse. Si verò maxime lenis & tuavis apparet, vitia facile serpen: & dum subditi correctionem non metuumt, sine franco delinquent. Quid ergo Prælati agendum erit? Magna opus est prudentia, ut utroque extremo, & nimietate relicta, medium, in quo virtus est, amplectatur. A quo ut non declinet, maxime proderit, si D. Basilij, & Benedicti (hi enim sunt uberrimi Monasticae vitæ fontes) testimonia mente revolvat. Benedictus enim Cap. 64. Regula, Abbates suos sic circa correctionem exercendam instituit: In ipse autem correctione prudenter agat, & ne quid nimis: ne dum nimis cupit eradicare araginem, frangatur vas, suamque fragilitatem semper suspectus sit, meminertique, calamum quassatum non conterendum. In quibus non dicimus, ut permittat nutriri vitia: sed quod prudenter, & cum charitate ea ampuer, prout viderit cuique expedire: & studeat plus amari quam cimeri. Idem quoque Benedictus Cap. 2. Regula, qualiter Abbas debeat se veritatem cum benignitate miscere, his verbis docet: In doctrina sua Abbas apostolicam illam debet servare formam, in qua dicitur: argue, obsecra, increpa, id est, miscens temporalibus terroribus blandimentis, dirum magistri, piium Patris ostendat affectum: sicutque, quam difficilem, & arduam rem suscipit, regere animas, & multorum servare moribus, alium quidem blandimentis, alium increpationibus, alium verò suasionibus secundum animumque qualitatem, & intelligentiam gubernare. D. Basilij in Regul. brevior. interrogacione 99. quart: Quo affectu increpantem increpare oportet? Respondet, erga DEUM quidem eum, & quem habebat David,

Zz 2 dum

Iesu Spirit. II

domi Psalms 18. dixit: *Spide pravaricantes & tabescebam, quia eloquia tua non custodierunt. Erga eos viro, qui incipiantur, talem qualem haberent pater & medicus. si sicutum cum lenitate & misericordia curarent; maxime ubi moror adfuerit, & laboriosus fuerit medela modus.* Quare idem Basiliius interrogatione 37. excecandam esse docet, ac vehementer carpendum illum, qui non desiderio correctionis fraternae, sed ultionis causa peccantem accusat, vel castigat. De modo autem curandi varios subditorum morbos, agit quoque idem Basil. in Reg. sus. interrog. 51. Hinc D. Gregor. lib. moral. Cap. 6. *Disciplina (inquit) vel misericordia plurimum destruitur, si una sine altera conatur: sed circa subditos inesse rectoribus debet, & iuste consolans misericordia, & pie sapiens disciplina. Hinc est quod semivivum illum vulneribus, qui ad Samaritano in stabulum ductus est Lucae 10. & vinum adhibetur, & oleum: ut per vinum mordeantur vulnera, per oleum soveantur. Unde quisque igitur, qui sanandus vulneribus praest, in vino ipsius distributionis adhibeat, in oleo molliem pietatis: per vinum mundentur putrida, per oleum sovantur sananda. Misericordia qui est lenitas cum severitate, efficiendumque quoddam ex utraque temperamentum: ut neque multa asperitate ulcerentur subditi, neque nimia benignitate solvantur. Hoc nimirum illa tabernaculi arca significabat, in qua cum tabula virga simul ac Manna erat, ut in boni Rectoris pectore si est virga distributionis, sit & Manna dulcedinis. Sit itaque amor, sed non emolliens: sit pietas, sed non plus quam expedit. Haec optime Gregorius ubi supra.*

Gr 20-
vius.

Magna discretio a praelatis in correctione adhibenda.

Magna igitur discretio a Praelatis in correctione adhibenda est. Nam, ut Divus Antoninus 3. parte summi. titulo 19. Cap. 11. §. 6. advertit: Aliquando subditorum vitia prudenter et dissimulanda sunt, suo tamen tempore iudicanda: ut videlicet delinquens deprehensus, toleratus tamen, augetur culpa: erubescat, seque se iudice puniat. Nonnulla vero aperte cognita, mature toleranda sunt, ut congrua opportunitate corrigantur: quaedam vero oculo subtiliter sunt perferenda, ut, quibusdam signis erumpentibus, Rector, quod in subditorum mente clausum latet, inveniat, & ex minimis majora cognoscat: servatis tamen in omnibus lecteri contegendi iure & ratione, quam perit Theologi tradiderunt. Nonnulla tamen sunt leniter arguenda. Nam cum non malitia, sed sola ignorantia vel infirmitate peccatur, magno moderamine deitatis correctio temperetur: ubi autem morbi gravitas correctionis asperitatem postulat, ea non denegetur. Imò & cauterium apponendum esse constat. Praedicta Antoninus. Et (ut denique breviter omnia comprehendam) tam scriptura, quam Patres in correctione, personarum, temporis, & boni communis circumstantias pensandas esse docent, ut sic medicina congruentius adhibeatur. Et in omnibus iustitia cum misericordia miscenda est: quamvis semper magis in beniguitate, quam in rigorem inclinandum sit, ut optime D. Benedictus ubi supra. Abbatem his verbis monuit: *Semper exaltet misericordiam iudicio, ut idem ipse consequatur, & oderit vitia, & diligat fratres.*

In puniendo delinquentes semper in

Ex his jam constat, qualiter Praelatus in Capitulo sua iurisdictione uti debeat, nempe, ut in correctione culpatorum poenas dum infligit, vel alio modo punit, semper debeat in clementiam inclinare. Quae secundum D. Tho. 2. 2. q. 157. ar. 1. est virtus moderativa poenarum, proveniens ex ani-

mi lenitate, & dulcedine affectus, qua quis abhorret omne illud, quod potest alium constare. Et ideo dixit Seneca, quod *Clementia est temperantia animi in potestate ulciscendi.* Quare sciatis Praelati, se posse, quando id ratio & iusta causa dixerint, poenam legis diminueret, ut advertit Divus Tho. ubi supra ar. 2. ad 2. & Cajet. ar. 3. in fi. quod ad virtutem clementiae pertinet.

Clementia
fiamia
clim.
dum,

Quis debeat celebrare Capitulum, quando, quomodo, & quo fine, satis perspicuum jam est: diximus enim, hoc esse Praelati officium, qui Capitulum in Dominicis singulis, vel alijs diebus debet regularem observantiam, & animarum salutem. Modus autem, quo hanc sibi constitutam metam attingere debet, continet Regulae expositionem, sermonem aliquem opportunum & salutarem, ac correctionem cum Charitate & discretione faciendam. Haec sunt ex parte Praelati.

Ex parte vero subditorum requiritur, ut ipsos humiliter & devotè acculent: & accusati feraciter patienter, & accensatores humiliter & charitativè procedant. Quae omnia gravissime & doctè Umberto lib. 4. de eruditione Religiosorum tertia parte Cap. 14. et sequitur: ubi Regulas in Capitulo tam a Praelatis, quam ab alijs servandas praescribit his verbis: *Et notandum, quod in loco correctionis cuncta ordinate sunt faciendae. Multum enim cavendum est, ne culpa augeatur, ubi debent deleri, & ne locus correctionis fiat locus corruptionis. Multum cavendum est ei, qui praest, qui iniquitates aliorum debet corrigere, ne iniuste agat. Cavendum est illi, qui accusat, ne accusatio eius sit accusabilis, vel reprehensio reprehensibilis. Ille vero, qui accusatur, si se debet habere, ut eos, qui exemplo malo scandalizant, humilitate, & patientia sua adificet, & non amplius scandalizet. Omnes ibi reverenter se debent habere: cum iudicium Capituli, imago quadam sit iudicij Divini futuri. Non debent de defectibus fratrum, qui manifestantur, ridere, sed compati. & pro eo orare / estusiam eius, qui praest debet comitari discretio, pietas, mansuetudo. In eo, qui accusat, apparere debet charitas & modestia; in eo, qui accusatur, humilitas, patientia & obedientia, & infra prosequitur.*

In correctione debet re-
lucere
manifestatio.

In accusatione charitas

Quae discretio & mansuetudo sunt Praelatis necessaria, significatum est in hoc, quod in arca fuerunt cum virga testamenti tabula & manna. In virga enim intelligitur correctio: in tabulis, ubi lex erat scripta, discretio, in manna mansuetudo. Pietas necessaria est: ignis enim zeli ardere debet in oleo misericordiae. Gregorius super Ezechielium: *Zeli sancti discretio de virtute misericordiae necesse est, ut ardeat. Ad discretionem eius, qui praest, primò pertinet, ut correctionem efficacem opus divinum esse intelligat, & ideo ante correctionem, orationem debet praemittere, & si viderit fratrem correctum, DEO inde debet gloriam dare, & gratias agere. Eccles. 7. Considera opera DEI, quod nemo possit corrigere, quem ille dispexit. Considerandum est, quae opera sunt propria DEI, alterius virtuti non possibilia, in eis quae correctio invenitur. Ad discretionem etiam eius, qui praest, pertinet, ut agnoscat, quae culpa secretè & manifestè sunt corrigenda. Oculata culpa secretè est corrigenda, maxime si infamiam generat. Matth. 18. Si peccaverit in te frater tuus, corrippe eum inter te & ipsum solam. Manifesta culpa manifestè est corrigenda. 1. Timothei 5. Peccantes coram omnibus argue,*

De ieiunio Reg. Franc. 6. 3. Et Aug. 6. 7. in nulla vero Reg. ieiunio ad exal. 8. crucis usque ad Psal. refer. de-
ceritur.

Quis discretio requiritur?

De discretio & necessitas sit in scriptis supra. Cap. 8. Et adde Paschom in Regu. à n. 19. usque ad 24.

que, ut & ceteri timorem habeant. Quod dicitur (coram omnibus) referendum est ad participium, & ad verbum. Inidorus: Manifesta peccata non sunt occulta purgatione purganda. Palam arguendi sunt, qui palam nocent: ut dum aperta obijuratione sanantur, ij, qui eos diligunt, imitando corrigantur. Item ad discretionem eius, qui praeest, pertinet, ut agnoscat, cui vel quando debeat parcere, vel punire; cum parcere, & punire, sint contraria, contrariorum eadem sit disciplina. Qui nescit parcere, nescit punire. Greg. Sive plendendo sive parcendo, hoc solum bene agitur, ut vita hominum corrigatur. Attendendus est status personarum, quae corriguntur, quia non sanat oculus, quod sanat calcaneum. Cum veterano parcius agendum est (ut ait Seneca.) Prima ad Timot, quarto: seniore ne increparis, sed obsecra ut patrem. Qui non possunt benignitate corrigi, terrore sunt corrigendi. Augustinus ad Bonifacium: Quidam dixit pudore, & libertate liberos retineri, rectius esse credo, amore quam metu. Et subdit Aug. Hoc verum est, sed sicut meliores sunt, quos dicitur amor, ita plures sunt, quos timor corrigit. Inidorus: Qui blando verbo castigatur, & non corripitur, acitius necesse est ut arguatur: cum dolore enim abscindenda sunt, quae leviter sanari non possunt.

In correctione debet re-lucere mansuetudo. In Psal. Super venis mansuetudo, & corripiamur. Seneca: Vitia animae, sicut vitia corporis, leniter tractanda sunt. Gal. 6. Vos qui spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne & tu contemtas. Super omnia cavendum est, qui in loco correctionis praest, ne ita DEI damnetur.

In accusatione debet Charitas apparere: virga enim correctionis procedere debet de radice Jesse, id est, incendio amoris. Illos vero libentius debet accusare, quos amplius amat. Apoc. 4. Ego quos amo, arguo, & castigo. Sunt aliqui, qui illos

maximè volunt corrigere, quos videntur non amare, quorum correctio ab his, quibus adhibetur, non reputatur correctio, sed hostilis persecutio. Modestus etiam debet accusare alium, quam seipsum. Secunda ad Timotheum secundo: *servum Domini oportet esse patientem, cum modestia corripientem.*

In eo, qui accusatur, humilitas & patientia debent apparere, ut erubescibilia sua humiliter & patienter audiat. Apperere debet etiam in eo obedientia, ut in susceptione disciplinae patienter obediat. Sicut (iuxta verbum Sapientis) fabricando fabri, & cytharizando cytharista: simus: ita audiendo erubescibilia nostra, & quae nobis displicent patiendo, humiles & patientes efficitur. Si verò videatur ei, qui accusat, quod ille qui praest, minus iuste se habeat, ad memoriam debet reducere, quod Salvalor patientiam habuit, cum Pilatus eum iniuste iudicavit: & quod à militibus iniuste flagellatus fuit. Bernardus: *Stetit JESUS ante Praesidem inclinato capite, demisso aspectibus, vultu placido, sermone raro, paratus ad opprobria, promptus ad verba.*

Lis in Capitulo maximè cavenda est, quae inter abusiones claustrum enumeratur. Ad eandem verò cavendam multum valet, si hi, qui innocentes & majoris perfectionis sunt, taceant, & eum, qui praest, pro se respondere permittant. De quo exemplum habemus Luc. 7. ubi Pharisaeo obloquente Mariae Magdalenae, Maria tacet, Salvalor pro ea respondet. Eiusdem 10. Martha accusante Mariam, Maria tacet, Salvalor responderet. Ex eo, quod ille, qui praest, pro innocente iniuste accusato non loquitur, alioquin occasio est, quod innocens pro se loquatur, & lis inde oritur.

Hæc Umbertous,

In accusato humilitas & patientia.

Qualiter lis sit cavenda in Capitulo

De jejuniis. Regu. Franc. c. 3. Et Aug. c. 7. in nulla vero Reg. jejuniis ab exal. S. crucis usque ad Pascha. resur. d. cernitur. De disc. & necess. sit. infr. vide sup. Cap. 8. Et adde Pachom. in Regu. à n. 19. usque ad 24.

CAPUT XI.

De Ieiunium.

TEXTVS.

JEIVNIUM singulis diebus (exceptis Dominicis) observetis, à festo exaltationis sanctæ Crucis, usque ad diem Dominicæ Resurrectionis, nisi infirmus vel debilis as corporis, aut alia iusta causa jejuniis solvi suadeat, quia necessitas non habet legem.

GLOSSA XI.

EX hoc Cap. colligendum est primum, noster neri ex vi Regulae à die exaltationis sanctæ Crucis usque ad Pascha Resurrectionis jejunare: Secundum die Dominica à jejuniis cessandum esse: tertium, infirmos, vel debiles, sive quacunquæ alia iusta causa impeditos, ad observandum jejuniam non ligari. Quia necessitas (ut dici solet) nescit legem. Hæc sunt, quæ in hoc Cap. præscribantur.

DUBIVM I.

An ipso die exaltationis Sanctæ Crucis jejunandum sit?

HOc dubium oritur ex illis verbis, *A festo exaltationis sanctæ Crucis &c.* & petit, ut resolvamus, an ab ipso die jejunia initium sumere debeant, ita, ut ipso quoque die exaltationis sanctæ Crucis jejunandum sit, an verò à sequenti die sit incipiendum? Et dubitandi ratio in eo præcipuè sita est, an illa præpositio, (à) includat etiam ipsum diem termini, cui adjungitur, an verò excludat illum.

Consultend. nost. Anton. 2. part. d. rictory Regular. Tract. 3. disput. 6. sect. 2. n. 393 & seqq. & commentar. Francisci à S. Elia pag. 237. & seqq.

JESU
Spiritu
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII